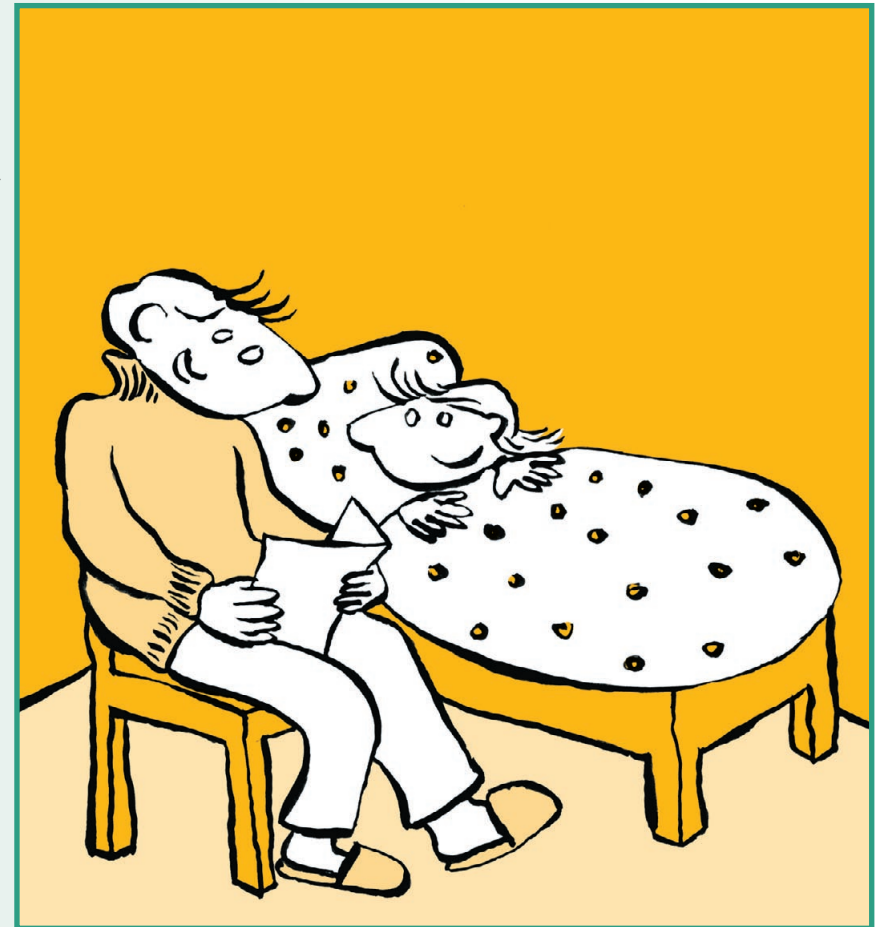

AZ ÚGY VAN NÁLUNK...

SZOKÁSOK, SZABÁLYOK

A modul szerzői: Kovácsné Vojnovics Éva
Solymos Éva

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

1. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök /mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. Ráhangelődés, a feldolgozás előkészítése					
I/a Családi szokások. Relaxáció					
A	A gyerekek a tanító vezetésével relaxálnak, és közben egy családi ünnepet idéznek fel. 8 perc	Befelé figyelés Emlékek előhívása Képzlet	Frontális osztálymunka – relaxáció	Plédek vagy szőnyegek	
B	A gyerekek meghallgatják Halász Judit: Boldog születésnapot c. dalát. 3 perc	Hangulati előkészítés Képzlet Figyelem	Frontális osztálymunka – bemutatás		Halász Judit: Boldog születésnapot dalának felvétele, magnó vagy CD-lejátszó
I/b Csoportalakítás					
	A gyerekek 4 felé vágott ünnepi képeslapok darabjaiból húznak. Azok alkotnak egy csoportot, akik ugyan annak a képnek a darabjait húzták. 3 perc	Rész–egész-viszony Kapcsolatépítés	Frontális osztálymunka – csoportalakítás	Ünnepi képeslapok négy felé vágva	
I/c Élményfeldolgozás					
A	A gyerekek csoportban megbeszélik, ki milyen ünnepre gondolt a relaxáció során. 5 perc	Szóbeli kifejezőkészség Figyelem Tolerancia	Kooperatív tanulás – szóforgó		

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök /melléletek	
				Diák	Pedagógus
B	A csoportok megbeszélik, kinek milyen emléke van a képeslapon látható ünneppel kapcsolatban. 5 perc	Szóbeli kifejezőkészség Figyelem Tolerancia	Kooperatív tanulás – csoportinterjú		P1 (Csoportinterjú)
C	A tanító ünnepi zenék felvételeit játssza le a gyerekeknek. A csoportok megbeszélik, hogy milyen szokások, ünnepek jutnak eszükbe a zenékről. 7 perc	Figyelmes hallgatás Megfigyelőképesség Empátia	Csoportmunka – megbeszélés		P2 (Zenék) Az ünnepek zenéjének felvételei, magnó vagy CD-lejátszó
II. Új ismeret feldolgozása					
II/a Családi ünnep					
A	A csoportok eljátsszák, ki hogyan szokott valakit meghívni egy családi ünnepre. 15 perc	Kreativitás Kifejezőkészség Önbizalom	Csoportmunka – szituációs játék		P3 (Családi ünnep)
B	A csoportok eljátsszák, ki hogyan szokott felköszönteni valakit. 15 perc	Kreativitás Kifejezőkészség Önbizalom	Csoportmunka – szituációs játék		P3 (Családi ünnep)
C	A csoportok családi ünnepet ábrázoló képeket raknak időrend szerint sorba. 7 perc	Rendszerezés Együttműködés Időérzék	Kooperatív tanulás – sorbarendezés (egydimenziós rejtvény)	Eseményképek	
II/b Családi szokások					
A	A gyerekek befejezik a mondatot: nálunk otthon az a szokás... 5 perc	Asszociáció Szóbeli kifejezőképesség	Frontális osztálymunka – beszélgetőkör		P4 (Nálunk az úgy szokás)

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök /mellékletek	
				Diák	Pedagógus
B	A tanító szokásokat mond. A gyerek közül az ablakhoz áll, akinek a családjában ez így szokás, és akiknél nem így szokás, azok az ajtóhoz mennek. 5 perc	Emlékek előhívása Figyelem Döntési képesség	Kooperatív tanulás – sarkok		P5 (Szokások)
II/c Nálunk az a legjobb szokás...					
A	A gyerekek elmesélik, hogy a család melyik szokását szeretik a legjobban. 5 perc	Szóbeli kifejezőkészség Véleményalkotás	Kooperatív tanulás – csoportinterjú		P1 (Csoportinterjú)
B	A gyerekek lerajzolják, hogy a család melyik szokását szeretik a legjobban. 15 perc	Rajzkészség Kreativitás Véleményalkotás	Frontális osztálymunka – önálló feladatmegoldás	Zsírkréta, színes ceruza, rajzlap	
II/d Miben más?					
	A gyerekek elmondják, hogy a többiektől hallott ünnepi szokásokban mi tetszett nekik a legjobban. 5 perc	Empátia Összehasonlítás Szóbeli kifejezőkészség	Frontális osztálymunka – beszélgetőkör		
II/e Játék					
A	A gyerekek körben ülnek. Középen áll a „kérdőző”. A kérdező tetszés szerinti kérdést tesz fel, és valakire rámutat. Nem annak kell felelnie, akire rámutatott, hanem a jobb oldali szomszédjának. 10 perc	Figyelem Önkontroll Szóbeli kifejezőkészség Irányok	Frontális osztálymunka – játék		P6 (Hallgatni arany)

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök /melléletek	
				Diák	Pedagógus
B	A gyerekek közül játssza valaki a karmestert. Elkezd egy ismert dalt, a többiek bekapcsolódnak, és vele énekelik. Amikor a karmester int, mindenki abbahagyja az éneklést, és csak magában folytatja. Néhány ütem után újabb intésre hangosan éneklük tovább. 7 perc	Figyelem Önkontroll Zenei hallás	Frontális osztálymunka – játék		P7 (Kihagyó nótázó)
II/f Élményfeldolgozás					
	A gyerekek megbeszélik, hogy mi tetszett, és mi volt a nehéz a játékban. 5 perc	Szóbeli kifejezőkészség Véleményalkotás	Frontális osztálymunka – páros szóforgó, csoportszóforgó		
II/d Csend					
A	A gyerekek arról beszélgetnek, hogy mikor és miért kell otthon csendben maradni, és mikor szabad csak halkán beszélni. 5 perc	Szóbeli kifejezőkészség Tolerancia Empátia	Frontális osztálymunka –beszélgetőkör		
B	A gyerekek szimpátia alapján csoportokat alakítanak. A csoportok eljátsszák, hogy hogyan járnak, beszélgetnek, ha valaki pihen a családban, és hogyan, ha mindenki együtt van. 12 perc	Rögtönzés Nonverbális kifejezőkészség Empátia Együttműködés	Csoportmunka – szituációs játék		
II/e Tilalmak					
A	A gyerekek befejezik a mondatot: Nálunk otthon nem szabad... 3 perc	Asszociáció Szóbeli kifejezőkészség	Frontális osztálymunka –beszélgetőkör		

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök /mellékletek	
				Diák	Pedagógus
B	A tanító állításokat mond. Az a gyerek, akinél otthon ezt meg szabad tenni, leguggol. Akiknél nem szabad, az terpeszbe ugrik. 5 perc	Emlékek előhívása Mozgás Figyelem	Frontális osztálymunka – játék		P8 (Szabad, nem szabad)
II/f Tiltás, engedés					
	A gyerekek arról beszélgetnek, hogy mire való a tiltás. 8 perc	Véleményalkotás Szóbeli kifejezőkészség Szabálytudat	Frontális osztálymunka –beszélgetés		P9 (Tiltás)
II/g Szólamagyarázat					
	A gyerekek arról beszélgetnek, hogy mit jelent az a szólam, hogy ahány ház, annyi szokás. 3 perc	Logikus gondolkodás Kreativitás Szóbeli kifejezőkészség	Frontális osztálymunka –beszélgetés		
II/h Tanulási szokások					
A	A gyerekek elmondják, hogy hogyan csinálják meg a házi feladatot, hogyan tanulnak otthon. 5 perc	Szóbeli kifejezőkészség Együttműködés Felelősségtudat	Kooperatív tanulás – csoportinterjú		P10 (Csoportalkítás) P1 (Csoportinterjú)
B	A tanító tanulással kapcsolatos szokásokat mond. Amelyik gyerek ezt így teszi, az feláll, aki nem, az ülve marad. 5 perc	Emlékek előhívása Figyelem Döntőképeség	Frontális osztálymunka – játék		P11 (Tanulási szokások)
II/i Tisztálkodási szokások					
A	A gyerekek elmondják, hogy reggeltől estig mit tesznek a tisztaságuk megőrzése érdekében. 5 perc	Szóbeli kifejezőkészség Együttműködés Felelősségtudat	Kooperatív tanulás – csoportinterjú		P1 (Csoportinterjú)

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök /melléletek	
				Diák	Pedagógus
B	A gyerekek lerajzolják, hogy milyen eszközöket használnak a tisztálkodáshoz. 10 perc	Asszociáció Finommozgás Együttműködés	Kooperatív tanulás – plakát	Zsírkréta, színes ceruza, filctoll, csomagolópapír vagy rajzlap	
C	A tanító tisztálkodással kapcsolatos szokásokat mond. Amelyik gyerek ezt így teszi, az feláll, aki nem, az ülve marad. 3 perc	Emlékek előhívása Figyelem Döntőképesség	Frontális osztálymunka – játék		P12 (Tisztálkodási szokások)
D	A gyerekek arról beszélgetnek, hogy mit jelent az a szólás, hogy tisztaság, fél egészség. 5 perc	Logikus gondolkodás Kreativitás Szóbeli kifejezőkészség	Frontális osztálymunka –beszélgetés		
E	A gyerekek eléneklik és eljátsszák a Ha jó a kedved című dalt. 8 perc	Emlékezet Ritmusfejlesztés Mozgáskoordináció	Frontális osztálymunka – játék		P13 (Ha jó a kedved)
II/j Munkamegosztás a családban					
A	A gyerekek elmesélik, hogy mi az, ami otthon az ő dolguk. 5 perc	Szóbeli kifejezőkészség Együttműködés Felelősségtudat	Kooperatív tanulás – csoportinterjú		P1 (Csoportinterjú)
B	A gyerekek elmesélik, hogy melyik családtag milyen házimunkát szokott otthon elvégezni. 5 perc	Szóbeli kifejezőkészség Együttműködés Felelősségtudat	Kooperatív tanulás – csoportinterjú		P1 (Csoportinterjú)
C	A gyerekek lerajzolják, ami otthon az ő dolguk. 15 perc	Alkotás Együttműködés Felelősségtudat Finommozgás	Frontális osztálymunka – önálló feladatmegoldás	Zsírkréta, színes ceruza, rajzlap	

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök /mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/k Étkezési szokások					
A	A gyerekek elmesélik, hogy hogyan zajlik otthon egy vasárnapi ebéd. 5 perc	Szóbeli kifejezőkészség Együttműködés	Kooperatív tanulás – csoportinterjú		P1 (Csoportinterjú)
B	A gyerekek elmesélik, hogy ünnepekkor milyen ételeket esznek. 5 perc	Szóbeli kifejezőkészség Együttműködés	Kooperatív tanulás – csoportinterjú		P1 (Csoportinterjú)
C	A gyerekek lerajzolják, mit szoktak tízóráira hozni. 15 perc	Alkotás Finommozgás	Frontális osztálymunka – önálló feladatmegoldás	Zsírkréta, színes ceruza, rajzlap	
D	A gyerekek eljátsszák, hogy hogyan zajlik egy vasárnapi ebéd vagy egy hétköznapi vacsora otthon. 15 perc	Rögtönzés Nonverbális kifejező- készség Empátia Együttműködés	Csoportmunka – szituációs játék		
II/l Szabadidő eltöltése					
A	A gyerekek elmesélik, hogy a családjukban ki mit csinál a szabadidejében. 5 perc	Szóbeli kifejezőkészség Együttműködés Emlékezet	Kooperatív tanulás – csoportinterjú		P1 (Csoportinterjú)
B	A gyerekek elmesélik, hogy mit csinálnak a szabadidejükben. 5 perc	Szóbeli kifejezőkészség Együttműködés	Kooperatív tanulás – csoportinterjú		P1 (Csoportinterjú)
C	A gyerekek lerajzolják, mit szoktak csinálni a szabadidejükben. 15 perc	Alkotás Finommozgás	Frontális osztálymunka – önálló feladatmegoldás	Zsírkréta, színes ceruza, filctol- lak, rajzlap	

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök /melléletek	
				Diák	Pedagógus
D	A gyerekek újságokból képeket vágnak ki, és plakátot készítenek arról, hogy mit szoktak csinálni a szabadidejükben. 15 perc	Alkotás Kreativitás Finommozgás Vizuális szemlélet	Kooperatív tanulás – plakát	Olló, ragasztó, színes ceruza, filctoll, zsírkréta, színes képes újságok, csomagolópapír	
III. Az új tartalom összefoglalása, ellenőrzés és értékelés					
III/a Összefoglalás					
A	A gyerekek elmondják, a többiektől hallott szokások közül melyik tetszett nekik a legjobban. 8 perc	Empátia Emlékezet Szóbeli kifejezőkészség	Frontális osztálymunka – beszélgetőkör		
B	A gyerekek a társaik megismert szokásit felidézve eljátsszák a Találd meg azt, aki című játékot. 10 perc	Emlékezet Kapcsolatépítés Tájékozódás	Kooperatív tanulás – találd meg azt, aki		P14 (Találd meg azt, aki)
C	A gyerekek elmondják, hogy miért szokták őket otthon leszidni, és miért szokták megdicsérni. 5 perc	Szóbeli kifejezőkészség Önismeret	Frontális osztálymunka – beszélgetőkör		
II/b Értékelés					
	A tanító értékeli a diákok munkáját az együttműködés alapján. 3 perc	Értékelés Önismeret	Frontális osztálymunka – beszélgetés		

TANÁRI MELLÉKLET

P1 CSOPORTINTERJÚ

A csoportinterjú előtt mindig mondjuk el a gyerekeknek, hogy az a cél, hogy minél többet megtudjanak egymásról.

P2 ZENÉK

Ajánlott zenék: Orgona ága, Hull a pelyhes, Boldog születésnapot, Mennyből az angyal, Itt a farsang

P3 CSALÁDI SZOKÁSOK

Segíthetjük a gyerekeket az alábbi kérdésekkel: Nálatok mi a szokás? Ti hogy szoktátok?

P4 NÁLUNK AZ ÚGY SZOKÁS

Könnyítésként folytathatjuk: hogy reggelire, hogy lefekvés előtt stb.

P5 SZOKÁSOK

Minden családtagot fölköszöntünk a születésnapján.

Minden családtagot fölköszöntünk a névnapján.

A szüleim is kapnak tortát a születésnapjukon.

Csak a gyerekek kapnak tortát a születésnapjukon.

A nagyszüleimnél tartjuk az ünnepeket.

Anyu szokta sütni a tortát.

A barátaimat is meg szoktuk hívni.

Ha hazaértek az iskolából, mindig át szoktam öltözni.

Az egész család együtt szokott vacsorázni.

Nálunk a gyerekek szokták megteríteni az asztalt.

Nálunk anyu (apu) szokta megteríteni az asztalt.

Én szoktam kivinni a szemetet.

El szoktam menni anyuval bevásárolni.

Este anyu vagy apu szokott mesélni nekünk (nekem).

Este szoktunk a testvéremmel játszani.

Este szoktunk a szüleimmel játszani.

Minden nap elmegyünk a nagyszüleimhez.

Minden nap szoktunk enni csokoládét.

El szoktunk menni kirándulni.

P6 HALLGATNI ARANY

Játszhatjuk úgy a játékot, hogy aki téveszt, zálogot ad.

P7 KIHAGYÓ NÓTÁZÓ

Aki a folytatásnál lemarad vagy előresiet, kiesik. A néma éneklés alatt nem szabad halkán dúdolni sem! Az győz, aki utoljára marad.

P8 SZABAD, NEM SZABAD

- Szabad bemenni a szobába cipővel.
- Szabad labdázni a szobában.
- Szabad játszás után elől hagyni a játékokat.
- Szabad meghívni magamhoz a barátaimat.
- Szabad hangoskodni.
- Szabad ugrálni az ágyon.
- Szabad vasárnap sokáig aludni.
- Szabad pancsolni a fürdőszobában.
- Szabad ételt hagyni a tányéron.
- Szabad elmenni az asztaltól, mielőtt a többiek befejezték az evést.
- Szabad benyúlni a hűtőszekrénybe.

P9 TILTÁS

Beszélgessünk a gyerekekkel arról is, hogy változtatnának-e valamit otthon: van-e, amit inkább tiltanának, és van-e amit inkább megengednének?

P10 CSOPORTLAKATÁS

A csoportokat úgy állítsa össze a tanító, hogy egy csoporton belül legyenek önálló és kevésbé önálló gyerekek.

P11 TANULÁSI SZOKÁSOK

- Csak a napköziben szoktam megcsinálni a leckét.
- Ebéd után pihenni szoktam, és utána egyedül megcsinálom a házi feladatot.
- Csak egyedül szoktam tanulni.
- Anyu mindig segít a házi feladatban.
- Pihenés után a nagyszüleimnél szoktam tanulni.
- Csak akkor ülök neki a leckémnek, amikor a szüleim hazajönnek.
- Hétvégén nem szoktam tanulni.
- A leckén kívül is sokat szoktam gyakorolni.
- Az iskolatáskámba este szoktam bepakolni.
- A táskámba anyukám szokott bepakolni.
- A szüleim ellenőrizni szokták, hogy jól bepakoltam-e a táskámba.

P12 TISZTÁLKODÁSI SZOKÁSOK

Reggel szoktam fogat mosni.
Este szoktam fogat mosni.
Minden evés után fogat szoktam mosni.
Evés előtt kezet szoktam mosni.
Evés után kezet szoktam mosni.
Zuhanyozni szoktam.
Kádban szoktam fürödni.
Minden nap szoktam fürödni.
Nem minden nap szoktam fürödni.
Hetente szoktam haját mosni.
Kéthetente szoktam haját mosni.
Egy héten többször szoktam haját mosni.

P13 HA JÓ A KEDVED

Ha jó a kedved, üsd a tenyered! (taps, taps)
Ha jó a kedved, üsd a tenyered! (taps, taps)
Ha köztünk vagy és jó a kedved,
Másoknak is mutasd ezt meg,
Ha jó a kedved üsd a tenyered! (taps, taps)
A dalt többször el lehet énekelni, és az „üsd a tenyered” helyett mást mondani: dobbants a lábaddal, kiálts nagyokat (Hej-hó!), csettints nagyokat, üsd a térdedet. Énekeljük a dalt a témánkhoz illő játékokkal is! Ilyenkor eljátsszuk a mosakodást, és vicces hangutánzással énekeljük a dalt például mosd a fogadat (és imitáljuk a fogmosást: ss-ss, a fogöblítést: glu-glu, a víz kiköpését: pö-pö), mosd a kezedet, mosd a lábadat, fésüld a hajadat stb. A gyerekek is kitalálhatnak a dalhoz folytatást!
Amikor a dal végére értünk, énekeljük el még egyszer úgy, hogy:
Ha jó a kedved csináld mind velünk! – és előlről mutogassuk – játsszuk el az összes lehetőséget, ahogyan haladtunk sorban: taps–taps, dob–dob, ss-ss stb.

P14 TALÁLD MEG AZT AKI

Az egyik gyerek kiválaszt a társaitól megtudott szokásokból egy neki tetszőt, és azt mondja a többieknek: Találd meg azt, aki például a nagymamájánál szokott tanulni. Erre a többiek dolga, hogy keressenek valakit, akire ez igaz, és a vállára tegyék a kezüket. Egy gyerek vállát többen is foghatják. Legyen lehetősége minden gyerekeknek arra, hogy kérdező legyen!